

WYDARZENIA

Oddział NMM w Łebie

W marcu NMM stało się oficjalnym właścicielem dwóch działek w Łebie, jednej większej, o powierzchni 0,4 ha, użytkowanej przez Urząd Morski w Słupsku, a stanowiącej dotąd własność Skarbu Państwa i drugiej mniejszej, o powierzchni 0,1 ha, darowanej przez Urząd Miasta Łeba. Na terenie tym przy ujściu kanału Łeby do Bałtyku powstanie nowy oddział NMM – Muzeum Archeologii Podwodnej i Rybołówstwa Bałtyckiego. Wkrótce NMM ogłosi konkurs architektoniczny na koncepcję budynku, w którym będą dwie główne wystawy – zabytkowych, zrekonstruowanych wraków statków i łodzi oraz kutrów i zabytków związanych z rybołówstwem morskim. Współpracując z Wydziałem Architektury PG, NMM zainspirowało dwóch studentów do opracowania w postaci magisterskich prac dyplomowych dwóch wersji przyszłej budowli. Obie posłużą do przygotowania założeń na konkurs architektoniczny.

Statki i ładunek

W Ośrodku Kultury Morskiej 16 i 17 marca odbyło się polsko-flamandzkie seminarium naukowe „Ships and Cargo”, poświęcone nawiązanym już w średniowieczu w ramach związku hanzeatyckiego kontaktom handlowym między Gdańskiem a miastami w dzisiejszej Belgii. Pochodzący z Flandrii Jacob van den Blocke wybudował w Gdańsku szkołę szermierki, której drewniana konstrukcja służyła również jako teatr letni, znany pod nazwą Teatr Szekspirowski. Otwarcie w ubiegłym roku w tym samym miejscu Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego stanowiło dla Przedstawicielstwa Generalnego Rządu Flandrii w Polsce przyczynek do organizacji Tygodnia Flamandzkiego, w ramach którego odbyło się seminarium. Wzięli w nim udział archeolodzy i historycy z Polski i Belgii, a spotkanie otworzyli Yves Wantens, Generalny Przedstawiciel Rządu Flandrii oraz dyrektor NMM dr Jerzy Litwin. Wygłoszono trzynaście referatów, które ukazały szeroki zakres kontaktów i różnorodność towarów we wzajemnym handlu: z jednej strony gandawskie sukno, dekorowane wyroby ceramiczne, zamorskie przyprawy, z drugiej – bursztyn i drewno, w tym dębowe klepki do wyrobu beczek na śledzie. Planowana jest publikacja prezentująca wygłoszone podczas seminarium referaty. Imprezą towarzyszącą była wystawa fotograficzna, poświęcona pracom badawczym i konserwatorskim nad średniowiecznym statkiem, znalezionym podczas prac przy rozbudowie portu w Antwerpii. Odkryty wrak to pozostałości jednostki, określanej jako koga, która pływała pomiędzy Flandrią a Gdańskiem lub Elblągiem w XIV wieku.

Promocja publikacji o Miedziowcu

Dwujęzyczna publikacja o wraku średniowiecznego statku zwanego Miedziowcem, wydana jako drugi tom w serii „Badania archeologiczne Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku”, stanowi podsumowanie wieloletniej pracy naukowo-badawczej NMM, na którą złożyły się: sporządzenie podwodnej dokumentacji znaleziska, jego wydobycie, konserwacja, częściowa rekonstrukcja, rekonstrukcja 3D, ekspozycja, wszechstronne analizy oraz

wprowadzenie w światowy obieg naukowy. Każdy z etapów tych prac stanowił wyzwanie dla kolejnych ekip pracowników NMM ze względu na pionierski charakter działań. Był to największy taki projekt zrealizowany dotychczas w Polsce. W ciągu ostatnich lat zrealizowane zostały trzy duże programy badawcze, dzięki którym zdobyto materiał opublikowany w monografii naukowej pt. *The Copper Ship. A Medieval Shipwreck and Its Cargo – Miedziowiec / Wrak średniowiecznego statku i jego ładunek*. Książka pod redakcją naukową dra hab. Waldemara Ossowskiego z Działu Badań Podwodnych NMM zawiera 16 opracowań szczegółowo omawiających: historię badań, metody konserwacji i rekonstrukcji, budowę i rekonstrukcję 3D kadłuba wraz z określeniem własności nautycznych, a także wyniki wielu specjalistycznych analiz. Całość zaprezentowano na szerokim tle historycznym, obejmującym zarówno problematykę żeglugi na przełomie XIV i XV wieku, jak i stan budownictwa okrętowego w tamtym czasie. Wśród autorów z NMM znaleźli się: Waldemar Ossowski, Jerzy Litwin, Irena Jagielska i Wiesław Urbański. Redakcja części anglojęzycznej jest dziełem Barbary Gostyńskiej, a polskojęzycznej – Anny Ciemińskiej. Redaktor techniczny książki, Paweł Makowski, opracował też tom od strony graficznej i zaprojektował okładkę. Uroczysta promocja książki odbyła się 12 marca w Spichlerzach na Ołowiance, a wzięli w niej udział redaktor tomu, autorzy opracowań oraz uczestnicy podwodnych badań archeologicznych na wraku Miedziowca. Pokazano także film, zmontowany przez Lecha Nowicza z przypadkowo odnalezionych fragmentów filmu dokumentalnego o badaniach wraku w latach 70. ubiegłego wieku.

Redaktor monografii dr hab. Waldemar Ossowski, Lech Nowicz (opowiada anegdotę związaną z pracami podwodnymi na wraku Miedziowca) oraz współautorzy książki: dr hab. Beata Możejko i dr Jerzy Litwin w trakcie promocji monografii wraku. Fot. Paweł Józwiak

Morze tu, morze tam

Od 11 marca na pokładzie statku-muzeum „Dar Pomorza” oglądać można wystawę prac Andréjusa Griešiusa, zatytułowaną „Morze tu, morze tam”. Jest to piąta z kolei autorska wystawa litewskiego artysty, posługującego się interesującą techniką cienkiej kreski (nanoszonej piórką) na tonowanym papierze, przez co jego dzieła przypominają japońską kaligrafię. Tytułowe morze pochodzi wprost z wyobraźni Griešiusa, który zapełnia przestrzeń wodną i nadwodną fantastycznymi stworami, burzy perspektywę, zongluje płaszczyznami, a jednocześnie niezwykle dba o detal. Wernisaż wystawy zorganizowany został z okazji 25. rocznicy odrodzenia niepodległości Litwy. Oprócz artysty wzięli w nim udział Pierwszy Sekretarz Ambasady Republiki Litwy w Polsce Erika Griešiuviene, przedstawiciel litewskiego konsulatu w Gdańsku Janusz Dziugiewicz, przewodniczący Wspólnoty Litewskiej w Gdańsku Józef Uzdziłło, poseł na Sejm

RP Jan Edward Kulas, Przewodniczący Rady Miasta Gdyni Zygmunt Żmuda-Trzebiatowski, prof. kpt. ż.w. Daniel Duda oraz wielu innych znakomitych gości. Ekspozycję na „Darze Pomorza” oglądać można do końca kwietnia.

Wernisaż wystawy *Andrėjusa Griėšiusa* na „Darze Pomorza”. Fot. Paweł Józwiak

NOWE EKSPONATY

Makieta XVII-wiecznej stoczni

Wśród eksponatów prezentowanych na wystawach NMM niezmienną popularnością, zwłaszcza wśród młodszych zwiedzających, cieszą się makiety. Pozwalają na odtworzenie dawno nieistniejącej przestrzeni (np. muru obronnego okalającego w średniowieczu Gdańsk od strony Motławy) lub też łatwiejsze wyobrażenie sobie omawianych w toku narracji czynności i procesów (np. budowa łodzi lub statku). Większość makiet eksponowanych w NMM wykonana została przez modelarzy z Pracowni Konserwacji Modeli NMM. Najnowszym dziełem Mirosława Bruckiego i Jarosława Kosmalskiego jest makieta XVII-wiecznej stoczni, która powstała w związku z przygotowaniami do otwarcia latem tego roku nowej części stałej wystawy „Polacy na morzach świata”. Wykonaną w skali 1:50 makietę będzie można oglądać ze wszystkich stron. Pozwoli to nie tylko na dokładne prześledzenie wszystkich faz budowy najpopularniejszego wówczas typu dużego żaglowca – galeonu, ale też podziwianie miniaturowych, niezwykle precyzyjnych, elementów makiety. Na planszy znajduje się 150 figurek pracowników stoczni na różnych stanowiskach pracy. Cieśle, powoźnicy, szkutnicy, masztownicy i tracje – wszyscy 3 i pół centymetrowi – są doskonałym przykładem, jak wyglądała praca w stoczni cztery wieki temu. Ich „wzrost” pozwala na porównanie wielkości budowanych statków oraz ich elementów konstrukcyjnych. Makieta została wykonana według rysunku ideowego szwedzkiego konstruktora z XVII wieku, Claesa Rålamba. Pewne jej fragmenty podobne są do imponującej dioramy XVII-wiecznej sztokholmskiej stoczni, eksponowanej w Vasamuseet w Sztokholmie.

Widok ogólny i detale najnowszej makiety powstałej w Pracowni Konserwacji Modeli NMM, wykonanej przez Mirosława Bruckiego i Jarosława Kosmalskiego. Fot. Paweł Józwiak

EDUKACJA

Dbajmy o czystość wód

Rozpoczęła się kolejna edycja przygotowanych przez Dział Edukacji warsztatów ekologicznych „Czysta woda zdrowia doda. Jak dbać o środowisko wodne?”. Dwugodzinne zajęcia dla uczniów klas 4-6 szkoły podstawowej odbywają się co poniedziałek od marca do listopada, z przerwą wakacyjną. W trakcie zajęć poruszane są trzy tematy: „Katastrofy zbiornikowców” uświadamiają, jak wielkie zagrożenie dla życia w morzu powodują plamy oleju, „Oczyszczalnie i filtry” ukazują rolę oczyszczalni ścieków (na przykładzie oczyszczalni „Gdańsk – Wschód”) i uczą wykonywania naturalnych filtrów do wody, a „Kwaśne deszcze” wskazuje na przyczyny powstawania kwaśnych opadów i ich skutki dla ekosystemu. Zajęcia finansowane są przez Wydział Środowiska Urzędu Miejskiego w Gdańsku.

ZAPROSZENIA

Kino pod żaglami

W kwietniu powracamy do regularnych projekcji i spotkań z cyklu „Kino pod żaglami”, które odbywać się będą w czwartki o godz. 18.00 w Ośrodku Kultury Morskiej. Na początek zapraszamy na reportaż „Konstruktor żaglowców”, poświęcony twórcy największych polskich żaglowców (w tym „Daru Młodzieży” i „Pogorii”) – Zygmuntovi Choreniovi. Bohater filmu będzie gościem specjalnym spotkania 9 kwietnia. W kolejny czwartek, 16 kwietnia, proponujemy dokument „Jachtem donikąd”, opowiadający o dramatycznej historii jachtu regatowego „Raczyński II”, a gościem spotkania będzie Jerzy Jaszczuk, kapitan legendarnego żaglowca „Generał Zaruski”. 23 kwietnia zaprezentowany zostanie film „Pomeranki”, o przywracanych w krajobrazie Półwyspu Helskiego tradycyjnych łodzi żaglowych, niegdyś służących do połowów ryb, dziś będących atrakcją turystyczną. Promotorem pomezanek jest burmistrz Jastarni, Tyberiusz Narkowicz, który będzie gościem pokazu w OKM. Cykl filmowy zakończymy 7 maja dokumentem „Gdziekolwiek dopełni się twój los”, poświęconym zatonięciu podczas Operacji Żagiel w 1984 roku angielskiego żaglowca szkolnego „Marques”. Gościem spotkania będzie reżyser filmu, Michał Dąbrowski. Spotkania przygotowane zostały przy współpracy z Pomorskim Związkiem Żeglarskim.

Noc śpiących rycerzy

Szczególną atrakcję dla dzieci w wieku 8-10 lat przygotował Dział Edukacji NMM z okazji Europejskiej Nocy Muzeów 2015. 16 maja o godz. 19 OKM i Żuraw zostaną otwarte tylko dla wybranej grupy małych gości, dla których przygotowane zostaną zabawy o tematyce rycerskiej. Dzieci wybudują i ozdobią twierdzę, poznają rycerski kodeks oraz średniowieczne tańce, poszukają zaginionego skarbu i posłuchają starych legend w niezwykłym otoczeniu. Zgłoszenia uczestnictwa w „Nocy Śpiących Rycerzy” przyjmujemy za pośrednictwem internetu do końca kwietnia.